Ч. 14. (9.845) Львів, субота 16. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2600 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2 500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 15. вересня 1922.

Шлеське memento! Ледви два місяці минуло від хвилі, як Польща обняла в посідання признану їй частину Горішнього Шлеська, а вже наслідки польської господарки білянсуються великим заколотом, хаосом, загальним обуренням, майже революційним замішанням. Польська преса всіх напрямків так малює положення на Горішньому Шлеську: Двомісячна невдарна управа нашої адміністрації на Гор. Шлеську вже видала криваві висліди. Гор. Шлеськ обняло стихійне замішання. Стали фабрики, гути і копальні. До Катовиць зі всіх усюдів стягаються товпи розюшених робітників, які демонструють проти польських властей взагалі, а воєвідських передовсім; темні елементи розбивають склепи і нищать помешкання. В днях 8. і 9. ц. м. прийшло до кривавих подій між товпою і поліцією, котрій на допомогу прийшло військо. Апровізаційна ситуація як найтяжча. Нема муки, цукру, мяса, нема вагонів. І на опановання усього цього лиха винайдено один лік: проголошено воєнний стан.

Читаючи драстичними красками змальовану картину положення на Гор. Шлеську, якої блідою відбиткою є подані в горі рядки, писані телеграфічним стилем, майже не віримо, що все те пише польська преса, та сама преса, котра мимо надмірної балакучости в описах богослужень, патріотичних шопок і ин. пустої бомбастики — все таки вміє мовчати, закривати дійсний стан всякими глупими вигуками. Це знак, що таких подій не можна скрити під кльошем, що на Гор. Шлеську є чутке вухо громадської опінії. Тому й пущено важки, а я тільки шукається виновників. Розуміється, виновником не є кепська польська господарка, недостача поживи, брак заробітку, тільки німецька чи комуністична агітація.

Дивні дива справляє якраз той комунізм, проти котрого заборолом має бути Польща. І ще одно! На велике здивовання довідуємося, що комуністична агітація поширюється не на територіях, сумежних з совітською Україною і Росією, тільки якраз на суто польських землях, в колисці польського патріотизму, шовінізму, в царстві народових традицій. Після польського комуніста посла Домбаля, засудженого у Варшаві, прийшла черга на Познань. І там в царстві Дмовского і Тромпчиньского засудили на 6 літ тюрми польського комуніста Поранкевича, а отсе поширюється комуністична агітація в царстві народового ватажка Корфантого.

Горішний Шлеськ довго ждав вирішення своєї долі, довго радили й розумували світові можновладці, довго господарили там коаліційні війська з перевагою Французів. Відбувся плебісцит, котрий випав в користь Німеччини, мимо того, що як це голосно ствердив б. польський премієр п. Вітос, кождий голос за Польщею був платний. Льойд Джордж у своїй бистроті ума передбачував наслідки польської господарки, заявився за відданням промислового району вишколеним Німцям. Німеччина даремно силкувалася переконати коаліцію про конечність полишення Шлеська при ній. Натиск Франції придбав Польщі і французьким капіталістам багаті вуглеві райони. Як це звичайно водиться в Польщі, відбувся святочний перееи признаної польській державі частини Гор. Шлеська – зі всіми символами, святочними промовами, богослуженнями, сальвами, музиками і прибраною в нові уніформи поліцією. І що ми бачимо? Коштовне свято минуло, прийшли будні, розчарування проявилося скорше, як того могли сподіватися найбільші песимісти. Сьогодня инші символи витають над шлеською землею. Замісць музики — бренькотять нищені шиби, замісць штучно святочних промов—лунають вигуки обурення, замісць щасливого життя — примара голоду, замісць ладу — грабунки крамниць і магазинів. Ледви минуло два місяці, а вже шлеський робітник вгинається під вагою спекуляції, чорна біржа розпростерла в Катовицях свої опікунчі крила.

Не маємо причини радіти, але справді це велика трагедія. Поляки впевнюють, що на Шлеську тужили за Польщею, що боролися за неї, робили повстання під проводом Корфантого, а тепер демонструють проти самої Польщі, проти її адміністрації, її поліції, її господарки. Шлеський робітник, призвичаєний до німецького ладу, до німецької точности, — найшовся в кліщах французьких капіталістів, що як павуки кинулися на всі богацтва Середньої Европи, висисаючи здоровля і працю робітного люду. Не инакше поступили вони і на другім бігуні польської експанзії, в Бориславі. Польща вивозить бориславську нафту і всі її відміни, а українські бруттовці не одержують належних їм грошей навіть в тисячу разів здепреціованій польській валюті. Ждуть на закінчення, як ждав Гор. Шлеськ.

Шлеські події є грізним memento, котре не може минути уваги й тих, які мають вирішити долю Сх. Галичини з її нафтовими, лісовими й збіжевими богацтвами.

„Слово польске" кінчає свою статтю „За лад на Гор. Шлеську" отсими словами: „А тимчасом тріюмфують Німці і сміхом вибухає Льойд Джордж. Не помилилися: Польща марнує Гор. Шлеськ". Думаємо, що це відкрите признання буде пересторогою для великих держав Антанти у вирішенню инших справ, а головно справи Сх. Галичини. Думаємо також, що бистрий Льойд Джордж поведе те вирішення так, аби другим разом не вибухати сміхом.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Міжпарляментарна Унія.

(З нагоди XX-ої Конференції Міжпарляментарної Унії у Відні.)

Відень, у вересні 1922.

У Відні відбулася в днях 28.—30. серпня с. р. 20-та конференція Міжпарляментарної Унії, яка викликала велике заінтересовання у широких кругах не тільки европейських, але й позаевропейських політиків. Не диво, Міжпарляментарна Унія складається з представників парляментів світа, які мають змогу з парляментарної трибуни своїх країв забрати голос в обороні засад Унії і тим самим причинитися до скорійшого їх зреалізовання.

На віденській конференції, яка відбулася в будинку австрійського парляменту під проводом відомого австрійського політика д-ра Матаї, зібралися представники 26 парляментарних груп Европи, Америки і Азії (від парляментарних заступництв загально признаних держав) в числі понад 300 осіб. Гостей витав офіціяльно австрійський уряд на самій конференції (промова канцлера д-ра Зайпля), та принятями на замку в Шенбруні і у великій салі Концертгавзу. На запрошення угорської міжпарляментарної групи виїхали члени конференції і гості до Будапешту, щоби запізнатися з сучасними відносинами на Угорщині. Головний секретаріят Унії і угорська група не не поминули при тих нагодах і членів Української Національної Ради, які мали змогу ввійти в контакт з представниками ріжних парляментів світа й познакомити їх зі станом східно-галицької і загально української справи.

З огляду на значіння, яке привязують не тільки світові політичні круги, але і уряди поодиноких держав (вже на довгий час перед війною!) до Міжпарляментарної Унії, уважаємо за вказане запізнати наше громадянство з історією основання Унії і з важнійшими справами, які становили предмет нарад 20 тої міжпарляментарної конференції у Відні.

Почин до заснованя Міжпарляментарної Унії дав член англійського парляменту Віллієм Рандаль Кремер (William Randal Cremer), який з простого столярського робітника дійшов до визначного становища парляментарного посла. Кремер, перенятий пацифістичним рухом і наділений надзвичайною силою концентрації ума, поставив собі за мету довести до заключення договору про розємний суд між двома галузями англьо саксонської раси, себто між Англією і Зединеними Державами Америки. В 1887 р. підніс він сю справу в англійськім парляменті, але з причини негативного становища Американців плян Кремера не здійснився. В рік опісля поручив ту саму справу в французькім парляменті Фредерік Паси (Frédéric Passy) провідник партії вільної торговлі. Кремер негайно увійшов з ним у звязок і за ініціятивою сих двох політиків скликано в 1888 р. до Парижа конференцію англійських і французьких парляментаристів з метою підготовити заключення договору про розємний суд між Англією, Америкою і Францією. На сій конференції ухвалено запросити на слідуючі збори не тільки представників згаданих вище держав, але також членів инших парляментів. Так покладено основу під заснования Міжпарляментарної Унії яка з часом виросла на міжнародню організацію першорядного значіння.

Перша міжпарляментарна конференція відбулася 1889 р. підчас світової вистави в Парижі, на якій явилися представники 9 парляментів світа. Значіння Унії зростало з року на рік, а її конференції почали прибирати характер важних міжнародніх подій, особливо через заяви в користь загального і тривалого мира між народами світа.

До 1914 р. відбула Унія 18 міжпарляментарних конференцій, девятнайцята назначена на 1914 р. у Стокгольмі не могла відбутися ізза воєнних подій. Щойно в 1921 р. скликано 19-ту конференцію Унії до Штокгольму, на якій приготовано матеріял до 20-тої конференції у Відні.

Міжпарляментарна Унія мала спершу на меті, як вже в горі зазначено, підготовити заключення договорів про розємний суд між народами, змагаючи до того, щоби шляхом сеї установи запобігти евентуальним війнам. Праці Унії в тім напрямі мали великий вплив на постанови мирових конференцій в Газі, їй завдячуємо також багато нових ідей, які остали основою для широкого пацифістичного руху повоєнних часів. Сей рух обнімає тепер на заході Европи з небувалою силою чимраз ширші круги суспільности і отвирає сучасному поколінню нові перспективи тривалого мира й волі. З природи річи програма Унії мусіла з часом поширитися і тепер станула

Пр. 276/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" ч. 9. з дня 10. вересня 1922. в артикулі під заголовком „На широкій арені" в устувах: між словами „другого" і „держави" між словами „трактату" і „хоч", між словами „наджали" і „польський", між словами „уряд" і „приготовлюючи", між словами „над" і „актами", між словами „Галичина" і „основні" містить в собі ество злочину з §§ 58 б, ц і 65 а і б з. к. узнав докопану в дни 9. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблизшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 9. вересня 1922. (Підпис нечиткий.)

Міжпарляментарна Ун'я перед рядом первоpядних і преважних питань, які чекають розвязання в дусі засад Унії. Числячись з сим, віденська конференція означила ширше мету Унії в отсім новім тексті статута Унії: „Міжпарляментарна Унія має за мету зібрати для спільної акції членів усіх парляментів згуртованих в національні групи для спонукання відповідних держав до співділання в ціли скріплення і демократичного розвою обєднання народів. Вона має також на меті розсліджувати всі проблеми міжнародного значіння, які можна порішити парляментарною дорогою і причинюватися таким робом до розвою пацифістичних відносин між народами".

Головна засада Унії, що актуальні політичні справи не можуть бути предметом нарад конференцій, лишилася на дальше.

Зі справ, над якими велися наради XX-ої конференції найважнійшими були: 1) справа охорони національних меншостей та 2) економічні й фінансові справи.

На сторінках „Діла" обговорено вже основно висліди конференції що до справи охорони національних меншостей. Вона викликала широку дискусію на основі реферату теперішнього президента Унії, заступника Швеції, барона Адерсверда. Вислідом сеї дискусії були подані в „Ділі" резолюції що до охорони національних меншостей. Безумовно, що передання справи постійній Комісії Унії з метою предложення правильника для забезпечення прав національних меншостей та взвання до Ліги Націй до установлення надзвичайної комісії для розсліджування й стверджування справ національних меншостей, становить великий крок наперед в осягненню мети Унії. Не можна одначе не зауважати, що викладники европейської опінії пішли вже дальше в сій справі. Міжнародня Унія товариств Ліги Націй виробила вже в т. зв. „резолюціях Дікінзона" правильник для охорони національних меншостей і візвала Лігу Націй до назначення перманентної Комісії в ціли розсліджування жалоб національних меншостей.

Міжпарляментарна Конференція у Відні могла і повинна була піти дальше в напрямі практичного приноровлення охорони національних меншостей. З другої сторони належить піднести, що Міжпарляментарна Унія і Унія Товариств Ліги Націй не взяли під увагу питання в цілій його ширині. Коли говориться про охорону національних меншостей, не можна поминути областей окупованих мілітарно чужою владою, де переважаюча національна більшість находиться під гнетом вчикаючої національної меншости. В звязку з охороною національних меншостей було обовязком Міжпарляментарної Унії унормувати також справу національних більшостей на територіях, що находяться під чужою окупацією.

Другою важною справою нарад конференції були економічні й фінансові справи, в першу чергу знесення обмежень в міжнародній торговлі. В дискусії над сею точкою нарад стерлися два становища: вільної торговлі й цлової охорони. Ми знаємо з засідань Української Національної Ради в Станиславові, як тяжко було у нас в Галичині розвязати се питання. Також міжпарляментарна конференція у Відні не могла дійти в сій справі доніякого позитивного висліду. Пропонованих резолюцій йдучих в напрямі вільної торговлі, (референт Голяндець д-р Трейб) не ухвалено, лише переказано їх окремому редакційному Комітетови для нового розсліджения і змін в дусі переведеної дискусії. На нашу думку сучасний господарський стан ріжних держав світа і їх взаїмне відношення є того рода, що загальна формула для всіх держав не дасться знайти. Необхідно тут взяти під розгляд окремі обставини, серед яких живуть поодинокі держави і народи та знайти відповідну тим обставинам формулу.

Найблизча конференція Унії відбудеться 1923 р. в Копенгазі. Належить надїятися, що Унія піде з новою енергією до дальшої праці і вийде зі сфери теоретичних міркувань на шлях практичних применень.

Говориться про плян утворення з Унії сталого міжнародного парляменту при Лізі Націй, себто про легалізацію Унії. Колиб се мало статися, необхідним булоб перевести зміну організації Унії в тім напрямі, що не тільки пануючі нації, але також всі нації світа повинні мати право до заступництва в Унії. Тільки в сей спосіб зможе Унія сповнити своє завдання, зміряючи до свободи народів і добра цілої людськости.

Д-р Олександер Марітчак.

* * *

В дні 30. серпня ц. р. покінчив наради XX. Конгрес Міжпарляментарної Унії у Відні. Обширні і основні дебати переведено над справою охорони національних меншостей і вислідами вашингтонської конференції що до розоруження. Конгрес виявив великий зріст почуття міжнародньої солідарности і побіду ідеї порозуміння між народами світа. Австрійська міжпарляментарна група попращала гостей прощальним вечером в салях „концертгаву", на якім явилися на запрошення члени Української Національної Ради п. Лев Левицький і д-р Олександер Марітчак. На дальше запрошення угорської міжпарляментарної групи виїхали члени конгресу дня 1. вересня ц. р. на дводенну прогульку до Будапешту. В прогульці взяли між иншими участь: Лев Левицький, д-р Кирило Трильовський і д-р Олександер Марітчак, члени Української Національної Ради, як рівнож пані Бляика Баранова і Всеволод Гаврисевич. Багато членів Міжпарляментарної Унії проявили велике заінтересовання в західно-українській справі й дали вискав своїм симпатіям для самостійницьких змагань українського народу. Особливо велике зрозуміння для нашої справи проявили англійські й італійські делегати. В Будапешті витали гостей приняттям члени угорського парляменту і президент міністрів Бетлен.

Союз Народів.

Дискусія над проектом проф. Мюрей.

ПАТ. доносить з Женеви, що наради над справою національних меншостей продовжуються. На останнім засіданню забрав голос також Ашкенази, котрий в довшій промові критикував часть предложення латвійського делегата Вальтерса, мовляв, договір про національні меншости октройовано Польщі, підчас коли рівнорядність держав перед Союзом наказувала би, щоб всі держави приняли одинакові обовязки. Переходячи до предложення проф. Мюрей заявив Ашкенази, що міг би прийняти першу, четверту і пяту часть цего предложення, противиться однак другій і третій. Друга часть цего проекту предбачує, на думку Ашкенази, можливість обвинувачення інтересованої держави з боку меншости перед гаґським трибуналом. Це противиться 14 ст. договору і поширює 12 ст. польського договору про національні меншости. Поширення цего договору не можна перевести без згоди інтересованої держави. В справі третього предложення проф. Мюрай вказав Ашкенази на неможливість іменовання постійних комісарів Союзу, бо це змінювало би протекцію меншости на протекторат Союзу.

Делегат Італії Шіпяльоя попер закиди Ашкенази осуджуючи формально і мериторично предложення проф. Мурей. Бесідник думає, що друга точка предложення противиться договорові Союза, який заключає в собі инші диспозиції в предметі трибуналу, а третя точка нарушує знову суверенність держав, роблючи Союз наддержавою в суперечі з бажаннями загалу її членів. Крім того така стипуляція булаб небажаним прецеденсом при управильнюванню справ Близького Сходу.

В обороні внесення проф. Мюрей говорив відтак Роберт Сесіль і відчитав кореспонденцію Клемансо з Падеревским в справі договору про національні меншости. Клемансо наводить погляди Бісмарка і Селсбері, батька Роберта Сесіля, виповіджені на берлінськім конгресі в 1878 р., себто в часі признання незалежности Сербії і Румунії. На цих поглядах опер Клемансо свої внесення, що до откройовання подібних зобовязань в Польщі. Роберт Сесіль полемізує з аргументами Ашкенази і доказує, що предложення Морай годиться з 12 ст. договору.

Ашкенази стверджує відтак в короткій репліці, що або предложення Мюрей годяться з договором і є тоді злишні, або є суперечні з договорами і є тоді недопустимі. Проф. Мюрей боронив з черги свої внесення і предложив деякі зміни, лагодячи попередний зміст. Делегат Ашкенази домагається, щоби внесення переказати комітетови, що комісія приняла. Присутні на засіданню Бенеш і Нінчіч не забирали голосу. Дискусію відложено відтак до чергового засідання.

Справа розоружень.

З Женеви доносять: Трета комісія для справ розоружень радила

КЛИМ ПОЛІЩУК.

„ОТАМАН ЗЕЛЕНИЙ"

на стерниську української критики.

(Продовження.)

„Кто я?" каже Саша. „Правда, мнѣ девятнадцать лѣтъ и у нас было воспитаніе такое и я... Иногда я себя чувствую мальчиком, а то вдругъ такъ старъ, словно мнѣ сто лѣтъ и у меня не черныя глаза, а сѣрыя. Усталость какая то... Откуда усталость, когда я еще не работалъ?..."

Ця типова картина „скучающего гимназиста", яка скрашає російську літературу від Чехова і до Сологуба включно, має відповідати настроєви розумної від природи, але пригніченої важким життям селянській дитині, Данилови, яким був я:

„Чудний якийсь був він: завжди сумний, замислений, поважний, наче старий. Не любив він тих забав, якими бавилися його ровесники було заберється десь у коноплі, насипле там невеличку могилку, поставить на ній маленького хрестика з лободи і молиться до нього...

Раз мати взяла його за руку і сказала:

— Що ти робиш, дитино?...

— Голготу, мамо!... (6).

Останнє має начеб-то відповідати якійсь „крестной смерти" Саші, якому таку думку вбивав у голову анархіст Колесніков. Що спільного між дійсним дитячим терпінням Данильця (властиво — **моїм**), а між нігілістичним „кликушеством" героїв Андреєва?...

І те навіть, коли Саша збирається за щось там віддати свою „чистоту", чи може відповідати горячому бажанню Зеленого „за селянську волю встати" і віддати для неї розум, душу, серце, молодість, сили і всі свої надії? Чи не відповідає це звичайним словам нашого гимну: „Душу й тіло ми положим?

Подібнаж „анальоґія" між думками хлопця — Саші, коли він ішов на розбій, а загартованим трьохлітнім терпінням на фронті Великої Війни — Зеленим.

В той час, коли в Зеленого — „найбільш болючою думкою було те, що буде тоді, коли селянство знов буде позбавлене (гетьманом!) своїх прав", то про Сашу говориться, що — „И одною изъ самыхъ мучительныхъ мыслей была та: какъ держать себя"... Про щож инше може думати панич, як не про це? Пошли такого на роботу в поле!...

Повною критичною безчуттєвістю, коли не свідомо виміряним замахом на писану кровю серця мого т. зв. „сповідь Зеленого" (стор. 137—138), яку я написав давно, ще в часи нашого першого змагання з большевиками в початку 1918 року, коли відступали від Києва на Житомир, яко звичайну поезію в прозі й умістив її в першій редакції в житомирському виданню „Н. Волі". Але він її наводить і підкреслює слова „сам від народу", „син землі", „син віри" і т. д. і т. д.

Чому тоді не підкреслити цього:

„В просторах не жнива,
А стоптані лиш межі,
Та віра ще жива
В сумні бунтарні стежі?"... —
(„Звуколірність", 1921 р.)

Стомившись від такої „анальоґії", шановний критик зауважує Турянському наскільки його думка про найцінніше в „Зеленому" була правдива і наскільки та думка належить не мені, а Андреєву, при чому дає маленьке пояснення, що оригінальність мого твору полягає лише в тому, що „загально-людський ідейний зміст" я механічно пристосував до „національно-українського духу". В доказ цього пробує перевести паралель між персонажами обох романів, при чому на одного Колеснікова наваляє Онуфрієнка, Супоню і Проця, три, цілком ріжні між собою по своїй психіці людини, котрих вяже лиш одна мета — боротьба за визволення. Загально відомий факт з „перехрещенням" „товарища Данила Терпила" в Отамана Зеленого критик порівнює з тим, що мовляв, Сашка Новиков перед відходом на розбій стає Жегульовим. Хай-же шановний критик назве мені хоч одного повстанчого ватажка (за виїмком Шепеля), який „промишляв би" під власним прозвищем, або хоч одного діяча з т. зв. „підпілля", який не мав-би своєї „партійної клички". Рівнож хибне порівнання матері Саші з матірю Данила (моєю матірю), що легко побачить той, хто елементарно розуміє психіку міської пані та ще й генеральші і пригніченої селянською нуждою селянки. Рішучо нічого спільного не мають між собою губернатор Телепнвов і Трипільський піп, якого майже без усяких прикрас узяв просто з життя, як і Онуфрієнка. Правда, вони нічого спільного з Трипіллям не мали, але за те вони були в м. Краснопіллі, Житом. пов., (піп є ще й досі і про нього в одному з останніх чисел за грудень 1921 р., згадувалося в „Українській Трибуні", що він тепер молиться за „советськую власть" і в проповідях своїх прирівнює „діяльність „чека" з христовим бичем у храмі"), а про обох їх свідчить хоч би такий лист, писаний згаданим попом до „станового пристава" 4-го участку, Жит. пов.

„Имѣю честь покорнѣйше просить обратить свое „честное" вниманіе на безобразія творимыя въ нашемъ селѣ мѣстными

дня 12. ц. м. під проводом Торієнтеса, делегата Куби. Комісія розглядала загальний звіт мішаної комісії для справ розоружень, після чого перейшла до провірки проекту Роберта Сесіля. Сесіль давав потрібні пояснення і просив о прискорення праці над розглядом його предложень, щоби згаданий проект міг прийти в слідуючому році на пленум нарад Союзу. Делегат Норвегії Лянге виказав побоювання, чи цей проект не наложить ще більші тягарі на поодинокі держави. Жувенель відповів, що проект Роберта Сесіля не грозить такою небезпекою і предложив розгляд поодиноких статей проекту, якого дві перші точки принято. Між Робертом Сесілем і Жувенелем прийшло відтак до дискусії тому, що офіціяльний англійський текст проекту не годився з французьким перекладом. На внесення французького делегата відіслано 3 і 4 ст. до субкомітету.

З Холмщини та Волині.

Передвиборчий рух.

В Томашові на Холмщині відбулось 3. вересня українське передвиборче віче; на вічу виступив представник українського центрального виборчого комітету І. Скрипа. На всіх присутніх віче зробило враження своєю організованістю, видержкою і повагою.

Ревізії.

28. серпня в Сельці Холм. пов. поліція зробила труси у місцевих селян — Петра Шведа, Адама Беляка і Степана Кухарука. Шукали зброї і бібліотеки, а при обиску називали людей бандитами і большевиками. Перед обиском поліція мала довшу нараду з місцевим учителем п. Валіцею. „Н. Ж.“

Звільнення.

В Любомлі на Волині звільнили дві учительки-Українки; причина — не кваліфіковані; але в той саме час приймають учителів також некваліфікованих, але Поляків, як наприклад новопризначена до с. Підгородного вчителька. „Н. Ж.“

Як проводиться парцеляція церковних земель.

В селі Крупи повіту Красноставського є церква, до якої належить 10 моргів землі. 29. серпня ц. р. приїхав до Круп красноставський рільний референт і заявив, що на підставі розпорядження люблинського воєводи буде парцелювати церковну землю, що і виконав, наділяючи мазурів та инших зайдів. Коли селяне українського походження звернулися до референта, аби і їх було наділено, референт відповів, що для нього, все одно хто не одерить, бо є всі рівні і вибору бути не може.

Так і не дістали землі свої люде. „Н. Ж.“

Виборчий комітет в Берестї.

В Берестї повстав обєднаний виборчий комітет бльоку національних меншостей. В склад комітету входять представники делеговані окремими національними комітетами — українським, російським й жидівським.

Пресовий бандитизм а „Пласт“.

Дня 31. серпня мала відбутися у Львові розправа проти учительки, п-ни Марії Кекиш, яку львівська прокураторія обвинувачувала о злочин шпіонажі. Розправа не відбулася, бо обжалована не явилася. Тому наше громадянство, діяльним членом якого була обжалована, не могло на превеликий свій жаль переконатися, чи обжаловання, збудоване на зізнаннях конфідента поліції, на ореченню польських знатоків письма і на суггерованих польською шовіністичною пресою здогадах, було би видержало пробу хочби й перед львівським польським судом. Та не о питання вини п-ни Кекиш нам ходить. Хочемо напятнувати хуліганство польської шовіністичної преси, яка — як кожду нагоду — так і факт, що п-на Кекишівна як член головної управи українського „Пласту“ вкладала чимало праці коло защіплення і поширення виховуючих ідей „скавтінгу“ в кругах нашої дівочої молоді, намагалася використати до цього, щоби український „Пласт“ скомпромітувати і знищити. Зараз по арештованню п-ни Кекиш в марті ц. р. посипались лайки, підозріння і денунціяції польської брукової преси, львівської і краківської, на „Пласт“ та на його управу і його молодих членів. Дарма, що кинене на п-ну Кекиш підозріння не дало польським властям приводу до втягнення кого небудь другого з управи або з членів пластового Уладу у поліційне і судове слідство; дарма що „Пласт“ саме в часі, коли велося слідство проти п-ни Кекиш, жив явно повним життям, розвивався, поширювався, вів свою виховуючу діяльність і ладився до святкування 10 тиліття свойого існування без замітних перепон з боку польських політичних і шкільних властей! — пресовим хуліганам зі всяких „Курієрків“, „Щоденних“, „Веків“ і „Гоньців“ годі було виречися такої гарної нагоди до безкарного погуляння по українській молоді і українськім народі. Чого то вони не видумали і не виписали з цього приводу на український „Пласт“, з якого вже були зробили небезпечну для „цілости“ польської держави військову, шпіонську організацію з військовими фаховцями на чолі, військовими вправами, нічними маневрами і т. п. страшними казочними річами. А всі ці безглузді маячення шовіністичних свистків провожали безвпинні наклики за поліцією та безсоромні цькування властий на наш „Пласт“ аж до торжественного проголошення, що — мовляв — „Пласт“ вже не істнує.

Чому-ж то польська газетна мафія взяла так на око наш український „Пласт“?

Мабуть він чогось варт, коли наші вороги так напосілися на його знищення! І справді, вони добре знають, чого хочуть, бо знають, яке значіння має цей наш „Пласт“ для піднесення і скріплення нашого народнього організму. Світова війна наглядно виявила велику вартість скавтового виховання молоді навіть для таких здорових і кріпких націй, як англійська і американська, а для справи відновлення Польщі польське „гарцерство“ було і є ще нині одним з рішаючих чинників. Тому польські шкільні і військові власти невтомимо піклуються своїм „гарцерством“, організують його і підпирають, а свідомі значіння скавтінгу для народної справи круги польської суспільности жертвують йому чимало сил і моральних чи матеріяльних засобів.

Так на наших очах виховується в „гарцерських“ організаціях по всіх польських школах при як найдальше ідучій піддержці властей і суспільности нова генерація польської мужеської і жіночої молоді, здорова тілом і духом, загартована життям серед природи, порадна і проворна, з виробленими вже основами сильного характеру, свідома обовязків і завдань, які ждуть її в життю нації і держави, приготована жертвувати для них кождої хвилі і на кождий заклик всі сили тіла і духа. Саме цього літа ми бачили цю молодь по таборах, серед наших гір і лісів; ми стрічаємо її що дня і на кождому кроці при праці над собою під проводом окремо вишколених інструкторів.

Ми також читали в часописах, що на міжнароднім скавтовім конгресі в Парижи в днях 23. до 30. липня ц. р. польське „Гарцерство“ було заступлене окремою делегацією, яка виступала іменем 30 000 польської зорганізованої скавтової молоді, і що польське „Гарцерство“ цим числом осягнуло по Америці і Англії трете місце в ряді скавтових організацій світа.

Ми все те бачимо і знаємо але не спиняємося ані на хвилю думками коло питання про наш український „Пласт“. Рівнодушно глядимо на його тяжку боротьбу з зовнішним ворогом і з внутрішними деструктивними силами, на які складаються заскорузлість поглядів, егоїзм, кириня, безхарактерність і т. д. Самі помагаємо ворожим затіям нерозумінням ваги „Пласту“ для загальної народної справи, відпекуванням від співпраці або хочби лише піддержки, навіть прямо ворожою поставою, критикуванням, негодуванням, шкодженням... І дивуватися, що серед таких умовин протягом 10-ти літ істнування „Пласту“ надлюдським зусиллям його організаторів таки вдалося згуртувати в ньому хоч 10 прц. загалу нашої шкільної молоді, які творять нині одинокий український скавтовий улад.

Та годі вже! Пора вже й нам отямитися, отрястися з заскорузлости, зрозуміти, що нам нині і завтра ще не вільно легковажити нічого, що може якнебудь скріпити наші сили! А саме „скавтінг“ — в нас „Пласт“ — являється таким невичерпаним жерелом свіжих, життєдайних сил на тепер і на будуче, бо його завданням створення ідеального типу чоловіка-громадянина.

Тому не критикуймо, не руйнуймо того, що вже зроблене, а берімся до його дальшої розбудови, уліпшення, скріплення і поширення; горнімся до співпраці коло організування „Пласту“, вступаймо в ряди його провідників, опікунів і трудовиків; помагаймо йому, коли не працею, то морально прихильністю, або хочби й матеріяльною піддержкою! Нехай зникнуть вже раз з поміж нас родичі, які бачать в пластовій праці своїх дітей лише пусте гайнування часу; нехай щезнуть і ті — на щастя немногі — педагоги, провідники і вихованці нашої молоді, для яких „Пласт“ все ще забава „у військо“, небезпечна для їхнього авторітету а може й для їхньої урядової карієри!

Не надумуймося, не отягаймося а берімся до діла таки зараз нині, щоби чим скоріш дігнати всі другі народи, яким ми самі дали себе випередити.

Це буде одинокою гідною відповідю на такі безсоромні обвинувачення нашої ідейної молоді з боку ворожих для всего, що українське, пресових бандитів, як ці, якими закинула „Пласт“ польська шовіністична преса з приводу справи п-ни Кекиш. Організуванням і веденням пластового Уладу займається, як відомо, Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодіжю у Львові згідно з уповажненням свойого статута; на чолі Уладу стоїть Верховна Пластова Рада, яка є секцією названого товариства. Так як бюровий льокаль товариства і „Пласту“ зареквірований безправно львівським магістратом, урядує товариство і „Пласт“ у Львові на разі при вул. Домініканській ч. 11, І. пов. „Достава“. *Ст.*

учителемъ Онуфріенко, который агитируетъ крестянъ, проповѣдывая имъ какую то Украину, выстраиваетъ какіе то памятники, выписываетъ и распространяетъ Кобзаря и другія зловредныя книги и тѣмъ сильно волнуетъ народъ. На моѣмъ полѣ выстроилъ какого то Шевченка, къ которому бѣгуть люди нетолько свои но уже изъ другихъ селъ, вслѣдствіи чего принадлежащая мнѣ отава, которую я собирался косить, вся вытоптана въ чемъ прошу убѣдиться. Обратите, пожалуста, вниманіе и прекратите по безобразіе“.*)

І коли розділи, яких у мене на першу частину цілком випадково припадає 16-ть, — кажу випадково, бо мав певний намір три останні розділи першої частини прилучити до другої, — може в дечому по своїй будові відповідають де в чому будові „Жегулева“, так напевне не більше, як би відповідав такійже будові „Юліяна Відступника“, або „Саніна“, про що вже згадував...

Але „запозичання“ картин і образів, ба навіть „окремих виразів“, це вже справа иншого порядку і, очевидна річ, коли навіть було щось спільне по анальогії, то вже не через те, що я „запозичився“ в Андреєва, а через те, що він запозичився у нас, як запозичався Купрін („Олеся“), Л. Толстой в Сковороди („Бог внутрі нас“ і „В чьом моя вѣра“), Б. Лазаревський і їм-же „ність числа“. Одначе: „записане московським пером не витягнеш українським волом“...

Порівнання матері з образом святої не є взагалі оригінальне. Істнує воно в літературі писаній і літературі устній, як співається в пісні:

„Намалюю матір,
На божничку в хаті“.

В Троїцькій церкві в м. Краснопілі є образ святої Марії Єгипетської у подільській свиті з широким, вишитим ковніром, у гетьманській шапці і з кінджалом за поясом. Образ цей має свою багату легенду, яку я використав у першій кн. своїх волинських легенд п. н. „Краснопільскі привиди“**). Цей образ я мав на увазі, коли писав:

„Як я був у церкві, то бачив таку на образі“.

Зустріч матері, як і наростання тривоги під час японської війни є до трафаретного звичайні. Очевидно шановному критикови самому нераз приходився бачити, як тривожно, зі сльозами на очах, чекають на матір діти, коли зостаються самотою в темній хаті.

(Докінчення буде.)

*) Моє оповід. „Тарасове Свято“, „Рада“, 1914 р., 25. марта, (7. квітня).

**) „Тіни Минулого“, волин. лег. кн. перша. Київ. 1919 р., В-во „Сяйво“.

З польських справ

Благодать польської влади.

Варшавський „Пшеґльонд Вечорни“ доносить про скликання ради польських міністрів, на якій будуть обмірковані засоби, яких треба буде вжити на Горішньому Шлеську в звязку з тамошніми заворушеннями. Між иншим передбачується заведення виїмкового стану.

„Ґарантії безпеченства“.

Польські часописи доносять: „В звязку з конечністю загарантування безпеченства підчас виборів приїзджають до Львова на конфе-

ренцію з місцевими владами безпеченства генеральний виборчий комісар Бресевіч, директор департаменту безпеченства в польському міністерств внутрішних справ Урбанович, та керманич виборчого реферату в польському міністерстві внутрішних справ Бутковскі".

Державні лісти кандидатів.

„Пшеглонд Вечорни" доносить, що до тепер зложили державні лісти кандидатів до сойму дві польські партії а саме П. С. Л. і П. П. С.

Той сам часопис подає, що пропорціональна система дає неклерикальній і несоціялістичній польській інтелігенції можність позискання кількох мандатів.

В звязку з тим „Кур'єр Польскі" дізнається, що замісць одного великого, державного центра буде їх кілька: польський центр, міщанський, державний, робітничий, центр працюючої інтелігенції і т. п.

Кілько коштуватимуть варшавські вибори.

„Газета Варшавска" доносить, що технічні приготування до виборів у самій Варшаві коштуватимуть 300 міліонів мп.

Справа Східної Галичини.

На конференції польського премієра Новака з маршалком Тромпчинським порішено, що на пленарному засіданню польського сойму у второк дня 19. ц. м. буде розглянута справа Східної Галичини, після чого на слідуючому засіданню польський міністр фінансів виголосить своє експозе.

Пілсудскі у Львові.

Начальник польської держави Пілсудскі переїхав оноді через Львів не опускаючи зелізничого двірця, на якому приймав привіт від властей і генераліції. Подібне принятя як у Львові заранжовано і на станиславівському двірци.

Совітська Росія.

Що говорить Троцький для закордону?

Совітська агенція „Роста" подає розмову Троцького з кореспондентом New York Wold" про розброєння. Два роки тому назад, заявив Троцький, в Росії було змобілізованих шістнадцять річників. Тепер з пяти і пів міліонів лишилось леви 800 тисяч на дійсній службі. В Генуї російська делєгація запропонувала державам антанти кілька проєктів загального розаброєння і часткового обмеження військових приготовлень. Росія тепер готова приняти кожен проєкт, який би гарантував непорушність теперішних кордонів окремих держав. Головні трудноці полягають не в самій можливости технічного переведення розаброєння, але в сучасному курсі європейської політики. Коли Америка виступить в цьому напрямі з ініціятивою, совітський уряд прилучиться до цієї акції. Що до можливости озброєної інтервенції з боку Франції, Польщі, або Румунії, то, на думку Троцького, нема підстав думати, що є тут безпосередна небезпека; проте з другого боку не виключена все таки можливість певних комплікацій; останнє примушує Росію задержувати теперішний склад армії й поліпшувати її технічну боєздатність.

Новий церковний процес.

В Ростові на Дону большевиками розпочато новий церковний процес. В числі підсудних еп. Арсеній, проф. Бунаков; всіх підсудних тридцять чоловік.

Німці в Росії.

До Петербургу прибув транспорт з 20 паровозів. До Нижнього Новгороду для ознайомлення з ярмарком приїхав редактор „Deutsche Allg. Ztg." Кляйнов.

Репресії.

Ярославський ревтрибунал засудив робітницю Кочергину на сім років тюрми за контрреволюційну агітацію й поширення есерівської літератури серед робітників.

РІЖНІ ВІСТИ.

Хочуть зірвання переговорів.

Польрад доносить з Бордо, що серед бельгійських міністрів в Брюселі панує однодушність що до апробовання рішення Тені в справі зірвання репараційних переговорів з Берліном.

Рішуче становище Англії.

„Дейлі Кронікль" подає, що Англія в огляду на свої інтереси в Дарданелях готова є станути в обороні проливів і оружно полагодити можливий конфлікт з Туреччиною навіть на випадок, колиб союзники відмовили їй помочі.

Домагання Бельгії.

„Агаж Бельг" доносить, що бельгійський премєр Тені рішив зажадати від Німеччини виплати сум, що припадають на 15. серпня і 15. вересня. Виплати будуть переведені в скарбових бонах забезпечених резервою золота, зложеного в банку, який вкаже бельгійський уряд. Міністр закордонних справ Жаспар нотифікував вже німецькому шарж д' афер згадану резолюцію бельгійського уряду.

Большевики і Литва.

Совітський уряд звернувся до литовського представника в Москві з нотою на імя міністра закордонних справ з приводу інтернаціоналізації Німана; в своїй ноті большевики протестують проти розвязання цього питання без їхньої участи.

Японія і Приморський уряд.

Японія дала згоду на приїзд до Японії місії приморського правительства.

Церковний большевизм.

В Мінську утворилася група церковних большевиків „жива церква", яка оголосила митрополита Мелхиседека контрреволюціонером і стала вимагати його арешту. В Саратові поставлений большевиками еп. Миколай, оголосив відлученими від церкви всіх, що не визнають влади „живої церкви".

Нова партія.

В вересні в Берні відбудеться зїзд деяких російських громадських діячів, які взяли на себе ініціятиву утворення за кордоном російської республиканської партії. В зїзді бере участь лівиця н-д на чолі з Мілюковим, праві с-р і с-д, плеханівці і савінковці. Ініціяторами зїзду називають Авксентієва, Переверзева, Прокоповича і Кускову.

Декрет про амнестію.

Болгарська „Побєда" повідомляє, що міністерство внутрішних справ в Софії одержало від українського совітського посольства в Празі прохання широко оголосити декрет українського совітського уряду про амнестію еміґрантам, які можуть вільно вернутись на батьківщину, де певний час їх замкнуть до концентраційних таборів, а по тім відпустять до дому.

Англійські побоювання.

На конгресі англійських вчених, що відбувся на днях в Гул, промовляв директор департаменту для наукових дослідів д-р Геркер, котрий звернув увагу членів конгресу на величезні успіхи німецького промислу в области трійливих газів. Д-р Геркер підчеркнув, що завдяки тим успіхам буде Німеччина в дуже корисн'ім положенню на випадок війни. Бесідник ствердив, що Німеччина, яка в 1913 р. випотребувала 213 тисяч тон ґазу (в того половину імпортованого з Чілї) випотребувала 1921 р. 295 чисяч тон азоту, випродукованого власним промислом. Наприкінці ствердив д-р Геркер, що з кінцем 1922 р. Німеччина буде в силі випродукувати 500.000 тон азоту.

Загнівана Франція.

Аг. Аваса доносить з Парижа, що Поанкаре не думає навіть виїхати до Женеви в часі, коли Льойд Джордж буде присутний на засіданнях Союзу Народів. Не видано також ніяких зарядженъ на випадок переїзду Льойда Джорджа через Париж.

Напад Греків на Болгарію.

В районі Струміци грецькі відділи перейшли болгарську границю і розпочали боротьбу з болгарською сторожею. Прийшло до рукопашного бою. На другий день грецькі девертири втікаючи перед своїми військами дійшли аж на болгарську землю, де їх інтерновано.

Збіже для Росії.

Болгарські рільничі кооперації висилають для голодуючих в Росії 100 вагонів збіжя.

Відгомони грецько-турецької війни в Болгарії.

Пат. доносить: Населення Болгарії затривожене випадками на грецько-турецькому фронті. Болгарська преса висказує думку, що Турки не задоволяться успіхами в Тракії і готові напасти на Болгарію. „Echo de Bulgarie" подає, що Болгарія повинна відограти чинну ролю в розвязанню східного проблєму. В тій справі має бути скликана болгарська конференція в Софії для обміркування праці над обороною болгарських інтересів.

Адмірал Горті в Румунії.

В Сокрожзі біля Арада попобнила самовбивство своячка реґента Мадярщини Горті. Горті звернувся до румунського уряду з просьбою о дозвіл виїхати до Румунії для участи в похоронах.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Концесії на Собірі для Американців.

Льондон. (ПАТ.) „Дейли Нюз" з Вашингтону: З Чіти наспіла вістка, що тамошне правительство дало Американцям концесії на Сибірі. Концесії на копальні нафти на Сахаліні одержало тов. „Ст. Клейр".

Рада С. Народів.

Женева. (Пат.) Рада С. Народів радила вчера дальше. Інші реферували справу, котрі держави, що є членами Союзу, займають під промисловим вглядом перше місце. Ходить тут о усталення лісти держав, котрі мають бути заступлені в Адміністраційній Раді міжнар. уряду праці. Індійське правительство запротестувало проти пропонованої лісти, з котрої його вичеркнено. На цьому публичне засідання замкнено, а приступлено до тайного засідання.

Югославія й Румунія поможуть Греції.

Льондон, (ПАТ.) По донесенням часописів, югославянське й румунське правительство заповіли поперти Греції, коли конфлікт переніеся на Балкан. Згідно з цією вісткою, Югославія мобілізує й концетрує війська біля Ісків.

Засідання анґ. Ради міністрів.

Льондон. (ПАТ.) „Дейли Телеграф" пише, що завтра відбудеться засідання Ради міністрів під проводом Л. Джорджа.

Італія і Сх. справа.

Рим. (ПАТ.) Авас. „Трібуна" пише, що Шанцер вислав до Льондона і Парижа відповідь на англійську ноту в справі Сходу. Шанцер ще раз висловлює погляд італійського правительства, підчеркуючи конечність прискорення заключення мира. Італійське правительство бажає, щоби кожня великодержава прийняла на себе відповідальність за евентуальні комплікації.

Заговір Вранґлівців проти Болгарії.

Софія. (ПАТ.) Вольф. По донесенням БАТ., болгарська поліція впала на слід заговору в віддлах армії Врангля. Акція ця зміряла до повалення болгарського правительства. Догадуються, що армія Врангля мала поперти декстрих опозиційних сторонництв. Ведеться слідство.

Венізельос їде до Парижа.

Париж. (ПАТ.) „Інтражінан" пише, що подорож Венізельоса до Парижа має приватний характер. Ніщо не говорить за цим, щоби мала відбутися конференція між ним і Поанкаре. Венізельос рішений не вернути більше до політичного життя.

Греки підпалили Брусу.

Льондон. (ПАТ.) Райтер з Царгорода: Греки заки кинули Брусу, підпалили це місто в кількох місцях.

Збірка В. П. Пещанського в Нац. окальнім Музеї.

В неділю 10. вересня відкрито в Нац. Музеї при вул. Мохнацького виставку збірки відомого на придніпрянській Україні збирача і дослідника старовини п. В. П. Пещанського. Можна уявити собі всякого рода труди — перепони з переведенням тих вартісних річей з України, довідуючись, що п. Пещанський прибув з ними до Львова минувшого тижня дорогою на Херсон і дальше до буржуазних держав виїхавши з під совітської влади як репатріянт. Щоби так наражуватися до цеї степени, треба справді мати „жилку" запаленого збирача. Кінець-кінців збірка находиться зараз в кімнатах музея до прилюдного оглядання і оцінки та слід з гори замітити, що варта вона як найпильнішої уваги зі сторони прихильників української старовини й культури.

На експонати складаються: килими, книжки, ікони, матерії, малюнки, знимки, декілька памятників архітектури й стінописі і поменші ріжні предмети. Як бачимо п. Пещанський не ограничився до громадження якогось одного ділу, а набуваючи предмети, мав на оці в першій мірі артистичну і культурно-історичну стійність. Поминувши частину експонатів чужого походження — це переважно річи наші, тим паче для нас дорогі.

Таким наскрізь українським експонатом згаданої збірки є 21 килимів порозвішуваних по стінах. Є це прегарний збір з цеї галузи українського артистичного промислу, XVIII ст. (один з них стрижений Лаврської коцярської роботи кінця XVII ст.). Давне українське килимкарство знане любителям і має вже свою в артистичних кругах заслужену фірму. Чимало цього рода робіт сміло видержує порівнання з найкращими перськими виробами, а добирані через п. Пещанського, що певно збирав їх для себе не з наміром продавати, чи відступати кому, представляють окази типові з технічного і найбільше інтересні з артистичного боку. Не місце у цій статейці, писаній під першим враженням, подавати пояснення техніки килимкарського промислу тимбільше, що радо ними служить, як зазначено в оголошенню властитель збірки на виставі.

Річ зрештою не у техніці, яка ширші круги не занадто обходить: скажім просто — збірка килимів виставлена оце в Нац. Музеї — це добро високої вартости, представляє собою вмілим добором заокруглену цілість і в тім комплеті та значнім числі, ледви чи так зараз, а тим менше на будуче найдеться де в приватнім посіданню. Декотрі з них — білі круки в українському давньому килимкарстві як народній килим з Переяславщини кінця XVIII ст. (означений ч. 166) чи блідозелений килим з Полтавщини теж з тих часів, тому що всні килими знаходяться дуже рідко До рідкостей належить теж найстарший стрижений килим Лаврської коцярської роботи кінець XVIII ст. Одні вибиваються сильним витриманим в стилю рисунком (як ч. 151, або ще більше стилевий червоний килим з Ямпільщини половини XVIII ст. з райським деревом, схожим з аналогічним асирійським мотивом чи „кубістичний" жовтий килим з Поділля початку XVIII ст. ч. 153) — инші знова захоплюють незвичайно ніжною гамою красок (як сірий килим з Полтавщини 2 ої пол. XVIII ст. ч. 158 — або синій, київський середини XVIII ст. ч. 156, чи під ч 151 блакитний полтавський з тогож часу.) А вже сірий килим між образами сучасних малярів у великій фронтовій салі — казочно ніжна річ в красці, лагідна мельодія барв, що пестить зір не вважаючи на пересічну рисункову якість стилізації.

Загалом килими виконані кросновою технікою так обичною, майже типовою для східної части України що уможливлює тонкі переходи красок навіть у тлі і заокруглення форми в противенстві до західних областей отже й Галицької України, де килими вироблялися на ткацьких верстатах. У своїй збірці п. Пещанський має такий килим геометричного характера (із західн. Поділля ч. 171) зближений до галицьких виробів.

За довго булоб розводитися поодиноко над красою кождого виставленого килима. Можнаб збірку поділити ще на чистонародні (людові) і панські шляхоцькі килими у всякому разі зібраний матеріял можна вважати комплетом над котрим можнаб розпочати студії з тої царини національної збірної творчости українського народа. Якраз цей момент відріжнює збірку д. Пещанського від колєкцій музея Наук. Тов. ім. Шевченка, Націон. Музея і польських львівських збірок, які виявляють характер принагідно набуваних річей, не говорячи вже про вищу артистичну стійність і рідкість значної части збірки д. Пещанського.

Усі т. річи з перед 2-х століть замикають картку історії культурного життя українського народа і якнебудь обставини порвали чимало ниток традиції в збірній людовій творчости на щастя не можна говорити про повний занепад давніх, добрих начал.

Оці начала треба культивувати розповсюджувати, вщіплюючи чисто національний викладник почувань краси предків у живі сучасні спроби народньої творчости!

І якраз ізза культурно-педагогічного не тільки історичного значіння збірки як вже не ціла так що найменше килими й гафти не повинні вийти поза степень географічної ширини яким Львів означується на захід, де як лакомий антикварсько - артистичний кусок знайшлаб скоро покупнів і пропалаб для нас на віки!!!

Пригадаймо собі розпучливі заклики в справі береження української старовини й культурних памяток: чи маємо випустити з рук народнє добро ми свідома вартости й культурного значіння цих памяток українська громада Львова, а не глухого закутка з провінції?!! Не виображую собі в тій хвилі, які фінансові трансакції на ту ціль мається перевести але ніяк неможливо допустити думки, щоби згадані річи, особливо коли властитель склониюється їх продати — малиб піти в чужі руки. І одно є ясне: що булоб непростимим гріхом, колиб ізза партійних чи особистих ревнувань справа мала розбитися, а збірка не сталаб власностю Нац. Музея чи музея Наук. Тов. ім. Шевченка!

А збірки у нас запропащують ся на жаль. Найкращі збірки В. Кричевського і М. Грушевського згоріли в Київі 1918 р. Через те збірка п. Пещанського являється під цю пору найбільшою і найважнішою.

Щоби коротко закінчити згадаємо і про решту вібраних предметів. Гафти є дуже гарні і ними докомплетувався би добре збір гафтів Музея Наук. Тов. ім. Шевченка, а те саме можна сказати і про драперії і дрібніші річи. Рукописи повинні остати в Національнім Музеї. Ікони переважно північного, російського письма. Відбиває вона від наших в Нац. Музеї і Музеї Наук. Тов. ім. Шевченка характером і красками і може служити до порівнання при дослідах над південним, українським іконним мистецтвом і загалом Східного світа.

Дня 11. вересня 1922.

Микола Федюк.

НОВИНКИ.

— **„Свобода"!** Ділимося з нашим громадянством відрадною вісткою: 15. с. м. зачинає на ново виходити популярний тижневик „Свобода". Теперішна влада всіма силами старалася недопустити до видавання газети для селян. Як довго тривав виімковий стан, заходи о дозвіл на тижневик для селян після закриття „Батьківщини" були безуспішні. Тепер Народний Комітет приступив до обнови „Свободи". Не потрібуємо підносити значіння „Свободи". В розвитку національної свідомости галицького села відіграла вона незвичайно корисну ролю. Закликаємо наше Громадянство до якнайуспішнійшого піддертя „Свободи" жертвами на пресовий фонд і якнайбільшого поширення її. Редакцію „Свободи" обняв п. Михайло Струтинський.

— **Конфіскати.** Останнє (13) число „Діла" сконфісковано за передрук з англійської преси статті п. з.: „Східногалицька небезпека" і за новинку: „Ревізії на провінції".

— **Jak trwoga, to do Boga.** Польська влада у Східній Галичині, яка скрізь і всюди ігнорує українську мову, не признає навіть української народности, а тільки етнічні племена, відчасу до часу нагадає собі про нас і пише відозви та оголошення по українськи. До тепер це ділялось тоді, як влада домагалася податку, данини або зголошення до конскрипції. На днях львівська виборча комісія з жалем знов пригадала собі, що окрім польського населення живе у Східній Малопольсце „рускі людек" і опублікувала відозви безграмотно, з помилками — але по українськи.

— **Арештують.** В Любачеві арештовано 4 українських студентів у підозрінню, що вони нищили телеграфічні дроти під Любачевом. Так само арештовано 2 студентів в Зимній Воді в звязку із якимись замахами. Арештовання переведено на основі звичайного доносу, без доказу вини.

— **Ще один фільварок згорів.** „Газета Цодзенна" доносить, що дня 12. вересня невідомі особи підпалили фільварок в Любичі королівській. Виновників не висліджено.

— **Нова жидівська ґазета в Перемишлі.** В Перемишлі почав виходити жидівський тижневик „Dus jidische Wort" під редакцією А. Фрайнда.

— **Переїхання автомобілем.** При вул. Зиблікевича у Львові переїхав автомобіль Кляру Енґель. Нещасна жертва газардової їзди польських автомобілістів бореться в лічниці зі смертю. Колеса автомобіля розторощили її чашку та поломали ребра.

— **Кріваве весілля.** В Добростанах на весіллю прийшло до бійки між парубками узброєними в кріси. Підчас стріляниии куля поранила двох селян. Богато учасників бійки арештовано.

— **Арештовання шпіона.** В Заліщиках арештовано большевицького шпіона, котрий із фальшивими документами приїхав з Москви для аґітації в Польщі.

— **Нужда причиною самовбивства.** В цукорні при вул. Гетьманській у Львові позбавив себе життя вистрілом з револьвера Мирослав Ульберський. При ньому найдено письмо, яке вказує на те, що самовбивство поповнено ізза недостачі засобів до життя.

— **Нові ціни у Львові.** Львівський магістрат установив такі ціни мясних виробів: 1 кг. солонини 2300 мп., сало 2500, свинина 1400, волове мясо 800, телятина 900, смальцю 2800, вудженина 2800, ковбаса 2400, сальцесон 2000, ковбаски 2400.

— **Серед російської еміграції.** Засоби, якими розпоряджала російська еміграція вичерпуються. З Болгарії перевезено до Франції 200 російських дітей, якими заопікувались Французи. В Константинополі відкрито нову російську гімназію.

— **Арештовання провідника румунських соціялістів.** В Яссах арештовано румунського лідера соціялістичної партії Танасе. Причиною арештовання був факт, що Танасе викликав бійку між поліцією і робітниками в Яссах.

— **Вибух муніції в Румунії.** В м. Красна в Румунії наступила експльозія в складі муніції. Богато осіб було убитих і ранених.

— **Холера у Варні.** Між російськими еміґрантами у Варні вибухла епідемія холери. Сконстатовано, що холеру занесли з Одеси збігці, що не давно прибули до Варни.

— **Привіти для Врангля.** Російський Національний Комітет в Білгороді вислав для генерала Врангля привіт і подяку за те, що його армія стоїть і досі понад партійною боротьбою, мимо зусиль ріжних партій перехилити армію на свій бік. Такий самий привіт дістав Врангель від Центрального Національного Комітету в Парижі.

— **Твердохліб кандидує на посла?** Нам пишуть з Миколаєва н. Дністром: Перестерігається всіх громадян жидачівського повіту перед відомим польським прислужником Твердохлібом, редактором рептильки „Рідний Край", який цими днями обїзджає глухі закутини жидачівського повіту, намовляючи селян до участи в польських виборах і голосовання на нього.

— **Новий винахід.** В Німеччині сконструовано нові літаки, якими можна літати без мотора, тільки при помочи крил. Винахідник того апарату Генцель літав при помочи крил 3 години безперервно над містом Фульда, після чого щасливо спустився з апаратом на землю.

— **Концерт Придаткевича.** Молодий талановитий наш скрипак Роман Придаткевич, якого українська публика мала вже нагоду пізнати, уладжує в четвер дня 21. ц. м. в салі тов. ім. М. Лисенка концерт, на якому, треба ждати, появиться усе українське громадянство, яке розуміє вагу рідної мистецької культури. Дотеперішна практика нашого молодого скрипака, який дав ряд зразкових концертів на провінції, позваляє вірити, що і львівська громада не заведе покладаних в ній сподівань.

— **Ідуть розбоєм — агенти польського товариства взаїмних обезпечень.** Мимо сього, що примус обезпечення ще не обовязує, розлізлися вони по всіх селах нашого (перемиського) повіту і приневолюючи війтів, щоби їм давали асистенцію, ідуть від хати до хати і всіх — навіть обезпечених, а навіть агентів „Дністра" записують до асекурації, та опісля присилають поліси. В селі Шегинях спротивилися сьому примусовому походови селяне, то агент взяв собі асистенцію двох жандармів з польської державної поліції і пообезпечував всіх, навіть членів „Дністра" в польській асекурації!

— **Позір Золочівщина!** Шкільний зїзд відбудеться 18 вересня ц. р. о 12. год. в салі дому Шашкевича (Підвійте). З огляду на вагу справ, які порушиться на зїзді й на конечність порозуміння й вирішення їх повітовим зїздом числимо, що вся інтелігенція й усе свідоме селянство візьме участь у зїзді без огляду на запрошення. — *Старшина кружка УПТ.* 673 2—3

— **Вистава збірки В. Пещанського** (українські килими, ікони) в Національному Музееви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10—2 год. за вступом 500 мп., каталог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власни збірк.и 6—?

Вписи на всі степені вечірних доповняючих приватних курсів промислових (для ремісничої молоді) відбуваються в днях 13—20 с. м. в канцелярії Управи хлопячої школи ім. Б. Грінченка при вул. Городецькій ч. 95., переполуднем і пополудни в урядових годинах. Є громадянським обовязком кождого Українця промисловця вписати своїх терміналорів на сі курси і подбати, щоби як найбільше української ремісничої молоді згуртувати на сих курсах. IX 3—5

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

Польські вибори і наше жіноцтво.

Дивна іронія долі. Українські жінки галицької землі вижидали довго цеї хвилі, коли прийдеться їм взяти діяльну участь в державному життю та покористуватися найвищим правом вольного громадянина: правом творити закони, яким мусимо повинуватися. І ось тепер перший раз нас кличуть до виборчої урни. Одначе кличуть не свої, а *чужі*. Кличуть не на те, щоби ми стали творчим і співрішаючим чинником в будуванню *власної* держави, щоби добути безпосередній вплив на формування долі *власного* народа; нас кличуть на те, щоби ми нашими голосами закріпили істнуючий стан, створений польським военним виступом проти Сх. Галичини.

І тому становище українського жіноцтва до розписаних польським урядом виборів до варшавського сойму і сенату — є ясне і недвозначне. Українські жінки станують в однім ряді, рамя об рамя з цілим народом та своєю безумовною солідарністю в одностайним національним фронтом засвідчать свою політичну зрілість.

Повна абстиненція жіночих мас від польських виборів, — *добровільна, свідома* абстиненція, буде таким самим іспитом громадянської зрілости, яким була би масова участь у власних виборах. Наша мовчанка не буде доказом пасивности несвідомих політично одиниць; навпаки: вона буде самостійним висловом нашої політичної волі, нашого незломного змагання до власної державности.

Цеї волі наших жінок не захитає факт, що вирішення становища українського народу до польських виборів запало — на жаль — без ніякої участи жіноцтва. Вини цього сумного факту треба шукати в першій мірі в самому жіноцтві. Воно в своєму загалови є досі майже без вимків безпартійне, партійно не здиференціоване. Найвища пора здати собі вже справу з цього, що всяке нормальне політичне життя розвивається в рамах партій і за посередництвом партій. Як довго жінки остають поза скобками істнуючих в нас політичних партій, — так довго вони добровільно елімінують себе з політичного життя, засуджують себе самі на політичну смерть. Участь жінок в політичних партіях є найпевнійшим висловом їх громадянського вироблення, є мірилом розвою їх політичного змислу. Слід тямити українській жінці, що лише щирим зацікавленням політичними справами, масовою участю в політичних організаціях, інтензивною працею для політичних ідеалів, вона дасть найкращий доказ, що зуміє використати свої громадянські права та сповнить ті великі завдання, які ждуть її у власній державі. В політичному життю числяться лише з фактичними силами і як довго жіноцтво не уявляє собою такої сили, — так довго воно не може мати впливу на політичні справи.

Як раз тепер лучається добра нагода, щоби використати передвиборчий час для переведення як найширшої політичної пропаганди серед українського жіноцтва. На всіх інтелігентних одиницях з поміж наших жінок тяжить великий обовязок не занедбати хвилі і вийти вже раз з круговороту теоретичних міркувань на шлях реальної праці.

Не замикаючи очей на малу активність галицького жіноцтва, — нехай нам буде можна висловити надію, що також дотеперішнє становище відповідальних політичних провідників до справи участи жіноцтва в політичному життю уступить місця новому, яке більш відповідає духови часу й інтересам нації. Ясна річ, що до управ політичних партій жінки можуть увійти лише партійним шляхом. Але чи не пора подумати вкінці про допущення жіночого представництва до того рода політичних центрів, як Міжпартійна Рада? В нинішних анормальних умовах жіноцтво не має спромоги увійти масово в партії і нормальним шляхом найти доступ до центральних політичних установ. А чи згідне воно з нашим національним інтересом, щоби голос жінки, яка по думці *наших* законів від близько чотирьох літ (бо від часу конституанти з дня 19. жовтня 1918. р. і на основі 4. артикулу тимчасових основних законів з дня 13. падолиста 1918. р.) є повноправною громадянкою, — щоби її голос був виелімінований з усіх нарад, де рішається про долю народу? Чи політичний розум і розрахунок не каже політичним партіям вийти на зустріч жіноцтву, з власного почину покликати його в свої ряди, притягнути його до політичного життя і промостити йому шлях до участи в наших політичних установах? Чи при добрій волі не можна найти який вихід і покликати на цей анормальний переходовий час, в якім живемо, жіноче представництво до наших політичних центрів? Перші леди мусять бути проломані!

Допущення жіночої репрезентації було би незвичайно природним і здоровим посереднім етапом до введення широких мас жіноцтва на політичну арену. А коли би до голосу мужеської половини населення долучився ще в усіх важних справах однозгідний голос жінки, — то це скріпило би становище народу і його проводу, — бо свідчило би про одностайну і незломну волю *цілого* населення.

При зближаючихся виборах до варшавського сойму і сенату лежить на нашому жіноцтву подвійний обовязок. Не лише кожня з нас сповнить *сама* свій обовязок, але також подбає про становище своїх найближчих, своєї рідні. Ніхто не є в силі мати такий рішаючий вплив на несвідому, або хитку одиницю, як сама жінка. Вона зуміє піддержати слабого, розвіяти сумніви, — вона додасть завзяття і святого огню запалу свойому чоловікови, синови, братови.

Жіночий голос важить сьогодні при виборах так само, як мужеський і на рівну вагу піде також наша мовчанка. А мовчанка буває часто вимовніща понад усі слова.

Українське жіноцтво в польських виборах участи не візьме!

Мілена Рудницька-Лисяк.

Боротьба за охорону жінок і дітей.

В старих культурних націй щораз більше поширюється думка про вагу поліпшення умов, які мають на ціли скріпити живійшу силу грядучих поколінь. Новітне життя з його горячковістю, вічною напругою і працею, в його безупинною, безпощадною боротьбою за істнування, вимагає від людини небуденного здоровля і відпорности нервів і духа. Послідня світова війна довела цей стан до катастрофи. Молох війни пожер міліони жертв на полі бить, полишаючи при життю генерацію — здебільщого знидилу і надломану. Можна сміло сказати, що на континенті, за нечисленними виїмками (невтральні держави), нема майже ніодної людини, котра таким, або другим способом не булаб доторкнена війною. Отже не дивниця, що щасливі народи Заходу, які — в противенстві до нещасного Сходу — зазнають вже на ділі всіх благодатей мира, взялися до інтензивної праці над створенням трівких основ для фізичного здоровля, коли вже не сучасного, то бодай слідуючого покоління. А що жінка є носителькою життя як матір, то ясно, що увага західно-европейського громадянства звернена в напрямі охорони жінки-матери і дитини.

Генеральним штабом для кермування широко закроєною акцією охорони материнства і молодого покоління являється Союз Народів. За ініціятивою секції опіки робітництва при Союзі Народів переведено ряд анкет, які вкінці дали вислід у формі загальних тез про охорону матері-робітниці і охорону дитини. Ці тези переслано всім правительствам з припорученням, щоби законодатні тіла дотичних держав приступили негайно до опрацьовання і ухвалення необхідних законів і зробили тим чином проповану охорону міжнародньою. Багато держав справді такі закони вже поухвалювали, — инші працюють над їх виробленням.

Ось ті загальні тези, які виказують становище Союза Народів супроти охорони материнства і дітей.

1. Найменше через шість тижнів після злогів жінка мусить дістати відпустку від праці.

2. Жінки, які викажуться лікарським свідоцтвом, що вони на протязі приблизно шістьох тижнів ожидають дитини, мають право домагатися відпустки від свого заняття.

3. В часі цеї відпустки жінка побирає свою повну платню. Поліжниці мають право на безплатну лікарську опіку.

4. Коли жінка поверне до праці, але кормить, то їй належиться найменче два рази в часі денної праці по пів години вільного часу для накормлення дитини.

5. На випадок, колиб жінка у звязку з породом занедужала і через те була приневолена довше лічитися, підприємець не має права вимовляти її місця в себе.

Кромі цього міжнародня робітнича організація випрацювала проєкт закона про заказ нічної праці жінок. Всім жінкам без ріжниці віку, не можна працювати від 10-ої години вечером до 5. год. зранку.

Дальший проєкт управильнює справу охорони жінок і дітей в хемічнім промислі а саме перед затроєнням оловом та загалом трійливими хемікаліями. Лікарі ствердили, що таке затроєння не лише нищить жіночий організм, але також доводить до повної безплодности жінки.

Ще також появився проєкт закону про заказ зарібкової праці дітей нище 14 літ, є так само заказ нічної фабричної праці для осіб обох полів у віці до 18 літ.

Накінець приходиться згадати про наради над охороною дітей перед працею при торговельній маринарці. Особливо звернено велику увагу на те, щоби не допустити малолітних до важких корабельних робіт в роді: палячів, вуглекопів, і т. п.

Як бачимо всі ті закони навіяні гуманним духом і пособляють стремлінням жінки до самостійної праці, охоронячи рівночасно здоровлє її і дитини.

Дивним дивом і немов на глум голошеним гарним прінціпам, одно тільки большевицьке правительство Росії не приняло отсих гуманних проєктів.

Літня школа ліги Миру і Свободи.

Від 1—15 серпня відбулася чергова літня школа; сим разом в Німеччині (минулого року вона мала місце в Зальцбургу). Можна сказати сміливо, що були перейдені всі сподівання. У темних лісах, на межі Тюрінгії і Баварії, стоїть старовинний замок короля Конрада, бург Лауенштайн. Перші будівлі походять ще з 11—12 віку. Високі похмурі стіни, межі, темні сходи, величні лицарські салі, потаємні ходи, навіть більшість меблів — все залишилось від старих часів.

Всі учасники мешкали у старовиннім замку, кожний спочивав у тінистім подвірю бурга, слухав відчити в лицарській салі, вечорами насолоджувався концертами артистів з Мюнхену та Франкфурту, дивився на танці а в місячну ніч любовався долиною, залитою срібнім сяйвом. Разом, за спільним столом у привітній їдальні, знайомились межи собою слухачі і професори, пізнавали оден другого люде з ріжних країн та частей світу, навкруги лунали ріжні мови. Якось одразу створилась дружня атмосфера, разом робилось прогульки, відвідували одні других, і кожні відвідини були оглядинами все нових і нових скарбів, які ховає в собі старовинний бург. Ранками були відчити, решта часу по обіді була присвячена товариському пізнанню слухачів. Всіх нас було було 60. Були Англійки, Американки, Чешки, Француз[и], Італійці, Кроатка, Німкині. З української секції нас було двоє.

Відчити були педагогічні, за мистецтво, суспільні, про рух молоді в Німеччині, було кілька за французьку поезію, (їх робив молодий французький поет, знаний нам уже з Зальцбургу, Pierre Jouve).

Між иншими лекторами були проф. кембріжського університету Руссель з жінкою (обоє повернули щойно з Пекіну, де вони викладали на університеті), кілька відчитів по економ. питанням зробив Сільвіо Гезель (бувший міністр Баварії), далі мав оригінальні відчити відомий німецький маляр Гейнріх Фогелер, який тепер заснував інтересну школу на зовсім нових прінціпах. (Між иншим як маляр п. Фогелер знає Галичину і має дуже гарні картини „Студії в Карпатів").

Трудно спинятись в коротенькім огляді на змісті всіх відчитів, можна лише сконстатувати, що вони були по ріжноманітним питанням і кожний міг собі знайти те, що його найбільше цікавило. Розуміється, що решта дня служила для дискусій, і лектори завжди стояли до послуг слухачів. Провід школи обняли мюнхенки пані Аугсбург, Гайман і Бер.

Головна ціль школи, як і самої ліги, це взаємне пізнання дружнє і прихильне, ріжних народів. І треба признати, що такі спільно проведені дні залишають незабутній слід у тих, хто брав участь у школах. Утворюються особисті звязки, відкривається змога підприняти ряд акцій, які без тих звязків неможливі; бачиться людей, що наперед вже прихильно ставляться до кожної нації і радо вислухають їх представників. Пізнаєш при тому близче відносини в инших державах, — досить, що такі два тижні дають часом більше досвіду, як довгі роки теоретичних студій. Щож до нас, Українців, то розуміється, що ніде инде ми не маємо такої прихильної і зацікавленої авдиторії, як на цих інтернаціональних зїздах.

Я і пані В. Лозінська промовляли двічи, цілий час нас закидували запитами, ряд особливо зацікавлених подав свої адреси і прохав надіслання матеріялів; де хто складав з власної ініціятиви пожертви на голодних в Україні, де хто обіцяв акцію в себе в дома. Одного вечера, коли було особливо зимно, власник замку наказав запалити в лицарській салі камін, і в темряві оповідали казки. Між иншим артистка з Франкфурту, п. Айземан, взяла на себе і блискуче доконала читання українських казок (в німецькій мові.)

Коли ми, втомлені, змучені атмосферою взаїмної ненависти, тяжкої боротьби, глуму, невизнання нашої нації, дістаємося в ту нову, таку незвиклу, прихильну атмосферу, де инші люде, яких ми не знаємо, і до яких так богато з нас скептично ставляться, простягають нам щиро свою дружню руку, то

в початку мене особисто і досі схоплює почуття вдивовання і недовірчивости. Але за кілька днів воно уступає місце загальному почуттю людини, що спочиває душею, до якого долучається жаль, що так мало з нас, Українців, має змогу, а часом і бажання, пізнати такі хвилі. Що як раз цих, найкращих, що пішли би нам на зустріч, ми оминаємо, а оббиваємо пороги там, де не знаходимо відгуку. Наша праця за кордоном така безмежно велика — завдання дати світу пізнати наш край, його культурне минуле й сучасне, таке невичерпане, а так богато тим ми могли би осягнути, коли би обернули енергію в сей бік — ту енергію, що так часто пропадає на марно. Ближчеж до тих чужинців, що хотять нас пізнати!

Д-р Надія Суровцова.

Всі матеріяли, призначені до „Жіночого Вістника", проситься надсилати на адресу: Мілена Рудницька-Лисяк, Львів, Тарновського 7.

Вісти з Товариства Союза Українок.

Засідання Головного Виділу „Союза Українок" відбуваються кожного четверга о год. 6 вечером в домівці Союза.

Зголошення нових членів приймається кожного четверга від год. 5 до 6 вечером в помешканню „Союза Українок" (вул. Рутовського ч. 22, „Народний Дім", І. пов.

Сходини членів Організаційної Секції відбудуться в понеділок дня 18. вересня ц. р. о год 6. вечером в домівці Товариства. Взивається всіх членів, які працювали в секції до часу літних ферій, явитися на сходинах. Запрошується також нових членів, охочих до праці, прибути на сходини.

Організаційна секція взиває всі жіночі організації в краю (філії „Союза Українок", „Жіночі Громади" і всі инші жіночі організації) прислати негайно відповідь на обіжник з дня 7. липня ц. р. і короткі звіти з діяльности. Письма посилати на адресу голови Організаційної Секції п-ні Анни Єзерської, Львів, вул. Потоцького ч. 69. III. п. Вона подає також всі інформації що до основання або відновлення Товариства.

З огляду на це, що законом з дня 3. серпня ц. р. внесено вімковий стан, внесуть жінки в тих місцевостях, де заборонено основувати філію „Союза Українок", ще раз подання о дозвіл відкриття філії. Коли до 30 днів від дня внесення подання, нема від староства відповіди, можна скликати організаційні збори і зачати діяльність.

Редакційна секція при „Союзі Українок" прохає всі жіночі організації в краю присилати для „Жіночого Вістника" короткі дописі про діяльність нашого жіноцтва.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Праві на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

ЖЕРТВИ

Просвітно-організаційний фонд Тов-а „Просвіта".

508) д-р І. Бандель Львів 2000 кличе: о. Задворняка в Дереваннах, о. В. Степанину в Горпині і д-ра Дм. Мудрецького в Любачеві, 509) Іван Горохівський Козівка 1000 кличе: Л. Щудлака на 2000, Мих. Горохівського с Ілька на 2000, Льва Сітарського на 1000 — усіх з Козівки. 510) Дм. Зінко Витків 1000 кличе: І. Іваніцького в Перятині, Г. Панькука в Монастирку огл., Ст. Бойнуна в Холоєві і Мих. Брикайла в Куликові, 511) Ст. Лотоцький в Новосілці 1000 кличе: Вас. Задорожного в Середнім, І. Федункова в Голгочі, о. Вол. Масяка, о. Ап. Осанцу і З. Сену в Новосілці, 512) д-р І. Яримович в Підгайцях 1500 кличе: всіх інтелігентів в Підгаєць, які до цього часу не вложили датку на прос. орган. фонд, 513) д-р Дм. Блавацький в Підгайцях 1000 і 2000, 514) П. Смаль в Борщеві 2000, 515) П. Антонишин у Вікні 1000 кличе: П. Ковака, М. Германа і Й. Антонишина в Вікні коло Грималова, 516) о. А. Боднар в Нарвеві 1000 кличе Вас. Сеницю, Ол. Тіменика в Ладанцях, 517) Ст. Трач в Шилах 1000 кличе: Дм. Порохняка, Б. Трача і о. Чубатого в Шилах, 518) І. Віндик в Жабю 1000 кличе: Ол. Гапановича в Кобаках, Мих. Ломацького в Головах, Мих. Вахнюка в Перехрестю, П. Шкирика і П. Дудяка в Жабю, 519) д-р Волод. Дроздовський в Новім селі 1000, 520) Волод. Чайківський в Сяноку 2000, 521) Вінк. Міклашевич в Калуши 1000 кличе: д-ра Мих. Воробця, Ст. Гладишовського, М. Дудикевичівну — усіх з Калуша, 522) Мих Соневицький в Чорткові 1000 кличе: о. Н. Кисілевського, проф. М. Байрака в Дрогобичи, М. Кокольського в Стрию, 523) о. Мих. Чорнега в Студінці 3000 кличе: о. І. Набережного в Дмитрові, о. Вол. Дудикевича в Станькові, о. С. Іванишина в Дубовиці.

Ш 1—1

Жертви на фонд українських інвалідів.

Д-р Іп. Цьокан Ужгород 2000 мп., громада Стрий 30,105 мп. о. Яворський зі Стрільбич 5000 мп., громада Підгайці 5243 мп., А. М. 25 000 мп.— Союз українських інвалідів кооператив з обм. порукою у Львові. XXI 1—1

Голодній країні.

Борислав. Збірка: В. Бокало упр. кон. 5000, А. Шубінський асист. 3000, — по 1000 Гр. Бітко, Михайло Кунців, Михайло Мелешко, Роман Мушкевич, Іван Микитник, Богдан Мушкевич, Володимир Мулярський, Василь Опера, Евст. Ровінський, Михайло Шевчик, Микола Шевчук, Іван Бабецький, — по 500 Андрій Антошків, Іван Бойко, П. Малець, Евст. Рой, Дмитро Сороцяк.

Тернопіль. Збірка улична 103.395, збірка по домах: о. Пасіка 110.200, Ґардецька і тов. 34.430, Заруда Тернопіль Боднарівна і тов. 30.795, Кордубівна і тов. 24.350, Зарихтівна і тов. 23.460, Гардолінська Ю. і тов. 19.700, Нестерчуківна 12,455, по 10.000 д-р Вітошинський Волод., по 7.000 о. Громницький Волод., по 5.000 Ґураль, Кручковська Марія, Постригач Володимир, по 3.000 Волинець Анна, по 2.000 Дзяків Іван, по 1000 Заваликут Михайло, Готфрід М., Світова Анна, Романюк Григорій, Швець К., Кагане М., Топорович Теодор, Щурко Мих., Остапюк Евдокія, Навроцька Кароліна, 1100 Ременюк Михайло, по 500 Окс Давид, Гусак Максим, по 300 Дудик Розалія, 90 Бойкук Катерина.

Гаї Великі. о. Сембай Т. збірка 40.610, Онуферко Мих. і тов. аб. 16.300, Стойко і Сеньковський 24.965. Сеник і Кордуба 23.700, Ковуб і Будковський 11.750, Сеньковський Семен 10.000, Кружок аматорський 4.100. Дідух Павло 3.000. по 1000 Мацьків Текля, Підгайний Кость.

Гаї шлях. Збірка: о. Ратич 11.900, Воліцький 22.540, Онуферко і Лотович 14.400, Чумак, Костина, Пітов 2.300, д-р Грабовський Алекс. 12.000, Постригач Володимир 5.000, Кордуба Матвій 2.000, Юзефа Литвин 1.000, Троякова Марія 50 кг. муки, с. Березовиця велика (Волинець) 60.905, с. Буцнів (о. Глинський збірка) 69,114, с. Глубічок вел. (о. Чубатий) 42 000, с. Кропивна 27.495, 87 кг. збіжа і 185 яєць, с. Висипівці (д-р Гриняк) 51.395, с. Городище чит. Просвіти 24.100, с. Настасів 25.000, с. Чернелів руський 20.900, 797 кг. збіжа, с. Біла (о. Коляниковський) 20.600, с. Ігровиця (о. Куницький) 19.000 мп., 42 кг. збіжа, 300 яєць, с. Чистилів (о. Коляниковський) 18.650, с. Сущин (Рудик) 17.450 мп., 25 кг. пшен., с. Курівці 16.900 мп., 345 кг. збіжа, 62 яєць, с. Семиківці (о. Бачинський) 14.520, с. Івачів дол. 13.550 мп., 299 кг. збіжа, 55 кг. муки, 3 кг. круп греч., с. Цебрів (М. Мороз) 12.380, с. Романівка (дохід з представ.) 12.085, с. Янівка 12.000, с. Кутківці (Ціхович) 11.450, с. Драґанівка (о. Весна) 11.195, о. П. Іваськів Заруднє 10.030, с. Чорторія (Демчукова) 7.800, с. Біла, Петриків, Плотич збірка 7.100.

Курс грошей.

Львів, дня 14. вересня 1922.

Доляри американські	6.800—6.825
„ „ (1. і 2-ки	6.700—6.725
Доляри канадійські	6.650—6.670
„ „ (1. і 2-ки	6.550—6.700
Марки німецькі	4·85—4·95
„ „ (сотки)	4·60—4·80
„ „ (дрібні)	4·40—4·70
Леї румунські	40·00—40·50
„ „ (дрібні)	39·00—39·75
Корони чеські	215·00—230·00
„ „ (дрібні)	205·00—210·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	14·00—18·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	120—140
„ сотки	120—140
„ 25-ки	100—120
„ дрібні	0·60—0·70
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гривні	4·00—7·00
Франки французькі	580·00—600·00
Фунти стерлінгів	31.700·00—32.300·00
Франки швайцарські	1.130·00—1.200·00
Золото.	
20 кор.	24.000·00—24.600·00
20 франк.	22.800·00—23.500·00
20 марк. нім.	27.000·00—27.700·00
фунтя стерлінґів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	32.300·00—33.000·00
Доляри	6.800·00—6.900·00
Срібло.	
Корони австр.	460·00—800·00
5 кор. австр.	2.450·00—2.500·00
Фльорени австр.	1.130·00—1.180·00
Рублі	2.120·00—2.200·00
Копійки	12·00—13·00
Доляри американські	4.800·00—4.900·00
„ „ полов. і ¼	4.700·00—4.750·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.600·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.100·00
Леї румунські	460·00—465·00

НАДІСЛАНЕ.

ОПОВІСТКИ.

Засідання Тимчасового Комітету орґанізації Українців міста Львова („Львівська Русь") відбудеться в пятницю 15. с. м. о год. 6 попол. в „Українській Бесіді" (Нар. Дім).

Іспит зрілости в осінному реченці відбудеться в такім порядку: 25. і 26. вересня іспит передматуральний для екстерністів; 28., 29., 30., вересня письменний, а 2., 3., 4. жовтня устний іспит зрілости". **Філія державної академічної ґімназії у Львові.** — *Гр. Наливайко.*

Вписи на І. рік мужеського відділу приватного учительського семинара УПТ. відбуваються в днях 13—18. с. м. пополудни від год. 3—5. в Управі школи при вул. Мохнацького ч. 12. Зголошуватися як найскорше. При вписі належить предложити метрику, лікарське свідоцтво здоровля і останнє шкільне свідоцтво. IX 3—3

Повіт Золочівський Округ І Доводиться до відома всім інтересованим, що дня 15. вересня п. р. розпочинається приватна наука на І. році учит. семінарії і приготовному курсі до семінарійної матури. — Управа. 674 2—3

Фонд виховання сиріт по бл. п. Киселюку. Зложили в Адміністрації: Вол. Брик 1000, Сень Клим 250, Д-р Волошин Львів 5000, Ф. Просвіти Золочів 6000, Читальня Золочів 2000, Просвіта Стрий 10000, Чит. на Ланах 1000, Чит. в Нежухові 500, Е. Дилин Львів 1000, через д-ра Малькевича: Г. Грудлінгер 5000, Г. Ціппер 5000, В. Вайнман 10000, Й. Ротрабер 1000, Х. Танбе 1000, Й. Танчаківський Львів 2000, дир. Лесь Кульчицький 5000, Марія Лучковська Перемишль 1000, Ол. Филипович Тернопіль 1000, о. К. Соневицький Гадинківці 1000, Вест. Ігнат Львів 2000, о. Евг. Кароль Макуляш 1000, о. В. Григорчук Рожнів 100, Чит. Просвіти Краківець 4000, Т-во „Уч. Громада" Коломия 2000, о. Волод. Вичівський Іванівка 1000, Іван Левицький Львів 250, Савчакова Львів 3000, о. Іван Садовський Стінка 500, Ірина Зубрівна Дідилів 500, о. Мих. Шумило Стронятин 1000, З парастасу в Гадинківцях 1550, о. Вол. Сухий і В. Сінків Болехів 1000, д-р Секела Перемишль 2000, Амалія з Рожанських Рожанковська 2000, Юрків Чагари 100, Небеш Чагари 200, Мацілюк Чагари 200. Збірка переслана п. А. Яцковим Раковець 3200, Доля Ващуківна Глібовичі 1000, разом 85.350 мп. **Квітень:** Орест Козловський Рогатин 1500, О. Курпик Гвоздець 300, Ів. Вільховий Черепина 600, Іван Недостойний збірка 3514, д-р Ст. Дмоховський 2000, Йосафат Рубінович Густ 1000, Вас. Юрас Клепарів 1000. Разом 9914 мп.

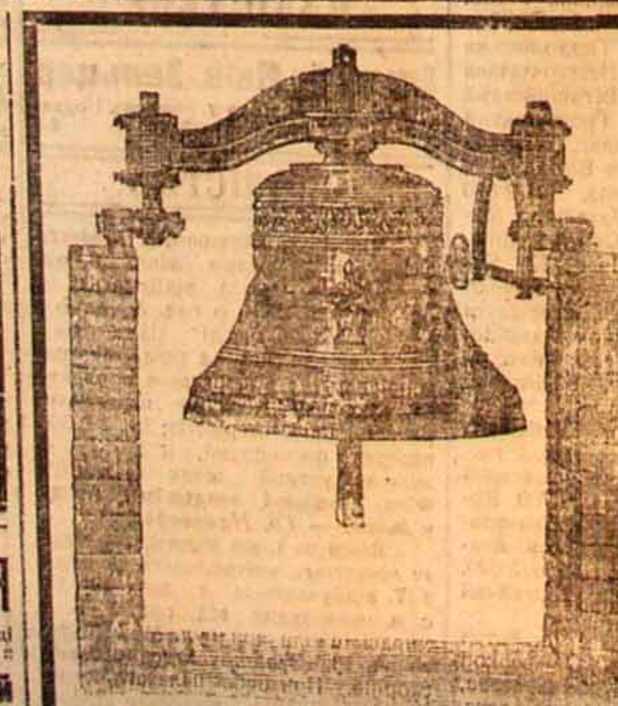
ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би що-небудь про судьбу отамана жандармерії ГА. Льва і його жени Анни Індишевських, котрі до нині не повернули з В. України, зволить се подати до відома канцелярії адвоката д-ра Льва Бачинського, Станиславів, Голуховського 33. 675 2—2

Хто знав би про місце пробування, життя або що сталось з моїм сином Олексою Абрамчуком с Юрка з Тисьменици пов. Товмач, літ 17, котрий підчас другої російської інвазії пішов з дому з російськими військами і до сеї пори не давав про себе жадної відомости, зволить ласкаво подати відомість за повним винагородженням його батькови Юркови Абрамчукови замешкалому в Тисьмениці п. Товмач. Закордонні часописи проситься о передрук сего пошукування. 685 1-3

Дрібні оголошення.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10